



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 478/22
22.2.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Данице Косовац и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., ..., чији је пуномоћник Зоран Атељевић, адвокат из Београда, Кнеза Милоша 58, против туженог “ALO MEDIA SYSTEM” д.о.о. Београд, Косовска 26/3, чији је пуномоћник Игор Исаиловић, адвокат из Београда, Кнеза Милоша 28, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 134/19 од 13.9.2022.године, у седници већа одржаној дана 22.2.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 134/19 од 13.9.2022. године у првом ставу изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у трећем ставу изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 134/19 од 13.9.2022. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени “ALO MEDIA SYSTEM” д.о.о. Београд да тужиљи АА из ... накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 79.200,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиље и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 134/19 од 13.9.2022.године, првим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени “ALO MEDIA SYSTEM” д.о.о. Београд, да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа исплати износ од 80.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 13.9.2022. године, па до исплате. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног, за износ од још 370.000,00 динара са траженом каматом. Трећим ставом изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка у износу од 92.900,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је побијао првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” број 72/11...18/20) у првом и трећем ставу изреке.

Тужила је доставила одговор на жалбу.

Тужила и тужени су трошкове другостепеног поступка одређено тражили.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, тако да се она неосновано побија и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, дана ... године, на интернет порталу “Alo.rs”, чији је издавач тужени “ALO MEDIA SYSTEM” д.о.о. Београд, објављен је текст под насловом: “... ИМА ТАЈНИ ПЛАН КАКО ДА УХОДИ више ништа не верује ..., и даље сумња у њу! Због тога се одлучио на ДРАСТИЧАН КОРАК!” и поднасловом: “ Хаос у најави!”. У тексту је између осталог наведено: “... и даље тврди како није била ... те да јој је цела ... намештена. Како која вест о њеном ... дође до медија, ..брже боље на свом Instagram налогу окрене плочу, па окриви медије у Србији да конструишу и измишљају приче. Труди се ... да демантује поједине наводе, али онда брже-боље обрише све статусе које објави на свом сторију, јер се вероватно сети да је ипак шврљала више него што је требало. Но да њене приче више не пролазе ни код мужа ..., сведочи чињеница да је ...решио да ангажује ... који ће пратити његову драгу женицу, сазнаје “Alo!”. ... више не верује ни у једну реч коју му ... каже. Свестан је и сам да ... није део новинарске маште, већ да је његова ... била "активна" и ван Иако јој је донекле опростио, ... је решио да ангажује ...који ће му свакодневно подносити извештај о кретањима његове супруге. ... је нашао најбољу ... у У ... су, када су чули да ће он бити њихов клијент, одушевљено прихватили понуду да ... – каже извор “Alo!”. ... је обећала супругу да ће се променити, те да неће више дозволити да било шта и било ко поквари њихову идилу. Он јој је рекао да ће мотрити на сваки њен потез, те да би јој најбоље било да се посвети искључиво деци, послу и да што мање времена проводи ван куће – открива извор. ... је, наводно, претпоставила да ће ... повући тај потез, па је решила да се максимално примири и покаже како је пожртвована супруга. Она је свесна да ће ... сада пратити сваки њен потез, те нема намеру да повлачи потезе који би додатно угрозили њену наводу брачну срећу – каже извор “Alo!”. ... је пре неколико дана отпутовао ..., где заједно са својим ... из ... борави на ..., а ... је са ...остала у ...". Као аутор текста наведена је

Према исказу тужиле, саслушане у својству парничне странке, пре објављивања

спорног текста нико од новинара је није контактирао, текст је фикција и обилује "бруталним" лажима. Објављен је велики број текстова у штампаном издању и на порталу, а на свакодневне контакте њеног ПР нико није одговарао и текстови нису заустављени. Предметни текст је један од бројних текстова анти – кампање коју је "Ало" водио против тужиље, а садржина и наслов истог представљају апсолутну измишљотину и лаж. У спорном тексту је називана најпогрднијим именима, представљена је у светлу које је на најружнији начин описује у јавности, са епитетима које не поседује и који је дубоко вређају, називана је ..., ..., женом која "... у браку, приказивана је као неверница, блудница и жена лаког морала која се бави Супруг тужиље никада није ангажовао приватног детектива, а у тексту је све измишљено. Наведени текст, као и други објављени текстови су лоше утицали на тужиљу и њену породицу, била је принуђена да своју децу испише из школе, а текст се лоше одразио и на њеног супруга, који је као ... приказан у негативном светлу. Постоји зла намера туженог да се тужиља као жена, мајка, суруга и ћерка континуирано јавности представља у најружнијем светлу, са префиксом "... и као особа која се бави ...и редовно "... ван брачног Наведени текст је један од многих текстова који су излазили из минута у минут, због чега је имала самоубилачке намере, док јој је због стреса узрокованог изласком текстова у новинама опадала коса, због чега и даље носи перику, а затражила је стручну помоћ због свог здравственог стања. Тужиља није смела да изађе на улицу од страха и понижења, психотерапеут је долазио код ње кући, али ни таква врста помоћи није могла да буде делотворна, јер је месецима страховала шта ће тужени објављивати у штампаним издањима и на порталима, а све ради тиража и зараде, без етичког, људског и новинарског кодекса. Осим тога, преписана јој је терапија, пила је лекове за смирење, док и данас доживљава стрес доласком у суд и поново преживљава све објављене текстове.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са одредбама чланова 5, 9, 15 став 1 тачка 1, 48 став 1, 2, 3, 79 став 1 и 2, 112 став 1 и став 2, 113, 114, 115 и 117 став 1 тачка 1 Закона о јавном информисању и медијима оценио да спорни наслов и текст објављен на порталу туженог садрже синтагму "... скандал" и "... афера", као и да је тужиља "активна и ван брачног ...", да је "... више него што је требало", да тужиљин супруг "не верује ни једну реч" коју му она каже и да је због тога "ангажовао приватног детектива", те представљају непроверену тврдњу о тужиљиној промискуитетности, подобни да повреду достојанство тужиље, а посебно информације о тужиљиној ... са ..., без обзира на јавност њене професије, јер се коришћењем ових синтагми и изношењем таквих тврдњи карактер тужиље доводи у увредљив контекст, приказујући је као промискуитетну особу сумњивих моралних вредности, имајући у виду и значење речи "...", која има негативну конотацију. Закључио је да је такво извештавање имало за циљ постизање сензационализма и да описивање тужиље као актера "... и "...скандала" представља увредљиве тврдње преко разумне мере, те су подобне да повреду достојанство тужиље, а посебно имајући у виду конкретне последице – здравствене и породичне проблеме које је такво писање изазвало код тужиље, са намером да се створи негативан став према тужиљи у јавности и изазове негативно мишљење о њеној личности. Спорни текст упућује просечног читаоца на закључак да је тужиља особа сумњивих моралних квалитета, без остављања могућности на самостално просуђивање и другачије закључке. Оценио је да спорни текст не доприноси сврси јавног информисања у демократском друштву, као ни јавној расправи у јавном интересу, већ му је сврха да на таблоидни начин подржи непотпуне

информације и на тај начин дискредитује личност тужиле, због чега је као такав недозвољен. Тужилца јесте јавна личност која је својим понашањем у приватном и професионалном животу привукла пажњу одређеног дела јавности који је у том смислу заинтересован да се упозна са информацијама из њеног приватног живота, али приликом процене информација која се пласирају у јавности потребно је водити рачуна о балансу између права јавности да сазна и права лица да се одређене информација не објави, уз обавезно поштовање новинарске етике у складу са новинарским кодексом, без употребе увредљивих израза подобних да повреде част и углед, па информације изнете на описан начин нису служиле задовољењу интереса јавности, нити су пропорционалне. Поред тога, и сам етички стандард професионалног поступања новинара налаже неговање културе, етике и јавне речи, а забрањује коришћење непримерених, порнографских и других садржаја који могу имати штетан утицај. Непроверене информације у спорном тексту нису служиле задовољењу интереса јавности, већ су усмерене на вређање личности тужиле, чиме је повређено начело пропорционалности. Имајући у виду да тужени није поступао у складу са дужном новинарском пажњом, већ је путем негативних формулација тужилца приказана у светлу неморала, да је створен негативан став према тужилци у јавности и да је у конкретном случају прекорачена слобода медија, првостепени суд је обавезао туженог да тужилци накнади нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа.

Одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, првостепени суд је у складу са чланом 200 Закона о облигационим односима узимајући у обзир све околности конкретног случаја ради индивидуализације накнаде нематеријалне штете, оценио интензитет повреде права, односно напада на повређено добро, чињеницу да се ради о једном високотиражном дневном листу, да је тужилца јавна личност због чега је углед и мишљење које друштво има о њој од важности за њен успех на професионалном плану, да је услед стреса због објављивања предметних информација тужилца имала здравствене и породичне проблеме, да су се објављене информације негативно одразиле на њену децу и супруга, али је имао у виду и чињенице да тужилца није искористила своје право на објављивање одговора, па је у складу са чланом 232 Закона о парничном поступку, имајући у виду циљ коме служи накнада обавезао туженог да тужилци на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа исплати износ од 80.000,00 динара, сматрајући наведени новчани износ правичном сатисфакцијом за претрпљену нематеријалну штету, а не извор тужилиног неоснованог обогаћења нити грађанско-правном казном за туженог. Преко досуђеног за износ од још 370.000,00 динара првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев као превисоко одмерен. На досуђени износ накнаде нематеријалне штете првостепени суд је тужилци досудио законску затезну камату у складу са чланом 277 Закона о облигационим односима почев од дана пресуђења 13.9.2022. године, када је одређена висина накнаде нематеријалне штете, па до исплате.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу, јасне и довољне разлоге, које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Одредбом члана 23 став 1 Устава Републике Србије прописано је да је људско достојанство неприкосновено и да су сви дужни да га поштују.

Право на част и углед је право на поштовање људске части и заслужено стеченог угледа лица. Част као скуп човекових врлина, представља субјективну категорију, која подразумева мишљење које појединац има о себи, док је углед мишљење који има ужа или шира средина о једној личности, што представља објективну категорију. Основни видови повреде части и угледа су увреда и клевета. Увреда је напад на људску част која подразумева презир према неком, ниподаштавање, омаловажавање, одрицање људских особина, док је клевета изношење или преношење што год неистинитог, што може нашкодити части и угледу. Да би постојала повреда части и угледа потребно је да објављена информација представља увереду или клевету, да постоји препознатљивост субјекта информације, лична погођеност субјекта информације и непропорционалност информације, односно да објављена информација којом се задире у нечију част и угледа не представља примерен начин за остваривање оправданог циља.

Из наведеног следи да неистина информација, уколико је лезионо подобна (подобна да узрокује повреду достојанства личности), није допуштена, јер јавност нема интерес да зна неистину, а у погледу неистине информације увек претеже интерес заштите достојанства и поред осталих могућности и правне заштите по Закону о јавном информисању и медијима омогућује право на накнаду штете.

Неосновано се жалбом указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку – да образложење побијане пресуде не садржи на јасан начин објашњење шта у спорном тексту представља повреду части и угледа, као и да су изостали разлози о битним чињеницама.

На основу наслова и садржине спорног текста од ... године, тужиља је стављена у негативну конотацију усмерену на њену личност, која код просечног читаоца ствара утисак да је тужиља "део ...-афере и ... скандала, да је тужиља активна ван брачног ... и да је шврљала више него што је требало, да јој супруг не верује ни једну реч и да је због тога ангажовао приватног детектива". Правилно је првостепени суд оценио да су изнете неистините тврдње које повређују част и углед тужиље, те да наведене информације представљају недозвољену информацију подобну да повреди субјективна грађанска права тужиље, због чега су, и по налажењу Апелационог суда, испуњени услови за одговорност туженог прописану одредбама чланова 112 и 114 у вези са чланом 115 и чланом 9 став 1 Закона о јавном информисању и медијима.

Неосновано се жалбом указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 7 и тачка 12 Закона о парничном поступку указивањем да туженом није омогућено да расправља, због чега је чињенично стање остало погрешно и непотпуно утврђено, да првостепени суд није извео доказ предложен од стране туженог – увид у flash drive приложени уз поднесак туженог од 9.12.2019. године, те да је на тај начин онемогућио туженом да расправља пред судом, а да би се увидом у flash drive утврдило да је тужиља својим јавним изјавама, односно понашањем у приватном, породичном и професионалном животу привукла пажњу

јавности и на тај начин дала повода за објављивање предметних информација, а да тужени није ни на једном месту тужиљу приказао другачије од онога како се она сама приказује у јавности.

Правилно је првостепени суд закључио да тужиља јесте јавна личност која је својим понашањем у приватном и професионалном животу привукла пажњу одређеног дела јавности која је у том смислу заинтересована да се упозна са информацијама из њеног приватног живота, а да објављене спорне информације нису служиле задовољењу интереса јавности нити су пропорционалне. Првостепени суд је имао у виду да је тужиља јавна личност, али да је садржином спорног текста стављена у изузетно негативну конотацију, непримереним и увредљивим изразима, па није постојао оправдани интерес јавности, а чињеница да је тужиља личност позната у јавности не води ограничавању њеног права на заштиту угледа и части. Осим тога, према стању у списима, првостепени суд је у складу са овлашћењима из члана 229 став 2 Закона о парничном поступку одлучио које ће доказе извести ради утврђења битних чињеница и на рочишту одржаном дана 13.9.2022.године, када је закључена главна расправа, донео уз сагласност странака решење да се у доказном поступку прочитају сви писани докази, без појединачног навођења, као и искази странака, а записник су без примедби потписали пуномоћници парничних странака.

Без утицаја су жалбени наводи да је тужиља својим јавним понашањем и изјавама дала повод за објављивање спорних информација и записа и привукла пажњу јавности у смислу одредбе члана 82 став 2 тачка 3 Закона о јавном информисању и медијима, те да су се због испуњености услова из цитиране тачке 3 (јер је привукла пажњу јавности на себе) могле објавити спорне информације о истој, не значи истовремено право тужених да информацију о тужиљи износе на недозвољен начин, односно начин чија је примарна сврха повреда части и угледа тужиле, јер је у складу са чланом 79 став 1 Закона о јавном информисању и медијима достојанство личности – право на част и углед правно заштићено. Осим тога, садржином спорног текста тужиља је стављена у изузетно негативну конотацију, непримереним и увредљивим изразима, па није постојао оправдани интерес јавности, а чињеница да је тужиља личност позната у јавности не води ограничавању њеног права на заштиту угледа и части.

Неосновано се жалбом указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези са чланом 328 став 1 Закона о парничном поступку, да првостепени суд није спојио све парнице које је тужиља покренула против истог туженог ради заједничког расправљања, како би се тиме убрзало расправљање и смањили трошкови, јер одредба члана 328 став 1 Закона о парничном поступку не прописује обавезу суда већ само могућност спајања парница. Ако између истих лица тече више парница у којима је исто лице противник разних тужилаца или разних тужених ради заједничког расправљања, ако би се тиме убрзало расправљање или смањили трошкови, што све зависи од процене првостепеног суда.

Неосновано је жалбено указивање да тужиља покретањем великог броја парница заснованих на истом чињеничном стању и истом облигационом односу врши злоупотребу процесних права и чини недозвољеним цепање потраживања, мултипликујући трошкове поступка, јер је тужиља у складу са Законом о јавном информисању и медијима овлашћена да тражи судску заштиту у виду накнаде

нематеријалне штете у посебној парници за сваки објављени текст, без обавезе да своја права оствари у једној парници.

Без утицаја су жалбени наводи о погрешној примени материјалног права, указивањем на одредбу члана 145 став 1 Закона о облигационим односима, која прописује да онај ко другоме проузрокује штету дужан је да је накнади уколико не докаже да је штета настала без његове кривице, јер је првостепени суд у конкретном случају правилно применио одредбе посебног - специјалног Закона о јавном информисању и медијима – одредбу члана 114 која прописује објективну одговорност издавача (туженог) за штету насталу објављивањем информација чије је објављивање у складу са овим законом забрањено, а због чијег објављивања лице трпи штету (одредба члана 112 Закона о јавном информисању и медијима).

Без утицаја је жалбено указивање да првостепени суд није утврдио узрочно-последичну везу између спорног текста и негативне последице настале у психичког сфери тужиле и да ли је тужила претрпела душевну бол због објављивања спорног текста, јер је првостепени суд правилно оценио све објављене информације у спорном тексту дајући анализу, као и исказ тужиле која је због објављивања конкретних неистинитих и недозвољених информација претрпела душевне болове због повреде части и угледа. Из исказа тужиле, саслушане у својству парничне странке, првостепени суд је правилно утврдио душевне патње које је она трпела, имајући у виду целокупну садржину спорног текста, као и наслова од дана ... године. Првостепени суд је правилно на основу садржине текста, као и наслова оценио да је тужила стављена у негативну конотацију, а нетачним, непровереним и недозвољеним информацијама ствара се погрешна слика о тужилји и исте по својој природи нарушавају њену част и углед, па је у смислу одредбе члана 232 Закона о парничном поступку правилно одмерио висину накнаде нематеријалне штете у износу од 80.000,00 динара, адекватну претрпљеној штети насталој објављивањем лезионо подобних информација.

Без утицаја је жалбено указивање на другачије судске одлуке достављене уз жалбу, јер право грађана на једнаку заштиту права и на правну сигурност не значи истовремено и обавезност примене правних ставова из раније донетих судских одлука, у случајевима који могу бити чињенично и правно слични, али не морају бити идентични, пошто би се тиме ограничило право грађана на правично суђење, зајамчено Уставом, по коме свако има право да му независан, непристрасан и законом већ установљени суд, правично и у разумном року расправи све аспекте конкретног случаја и донесе правилну одлуку о његовом праву, а у складу са чланом 404 став 1 Закона о парничном поступку уједначавање судске праксе је предмет оцене Врховног касационог суда.

Како се ни осталим жалбеним наводима не доводи у сумњу правилност првостепене пресуде у потврђујућем делу, Апелациони суд је применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучио као у првом ставу изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом туженог указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о трошковима парничног поступка решењем садржаним у трећем ставу изреке побијане пресуде.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће се трошкови накнадити странци, узети у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и о висини трошкова, одлучује суд ценећи све околности. Одредбом члана 163 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да о накнади трошкова одлучује суд на одређени захтев странке, а ставом 2 истог члана је прописано да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду.

Тужили за вођење ове парнице, према успеху у спору, применом члана 153, члана 154 и члана 163 Закона о парничном поступку припада накнада трошкова првостепеног поступка за предузете парничне радње од стране пуномоћника из реда адвоката и то за састав тужбе у износу од 9.000,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара, за приступ на три неодржана рочишта у износу од по 6.000,00 динара, као и на име судске таксе за тужбу и првостепену пресуду у износу од по 5.100,00 динара, укупно 79.200,00 динара, све према важећој Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи. Тужили не припадају трошкови у висини судске таксе за тужбу у износу од 18.800,00 динара, с обзиром да је Таксеном тарифом за парнични и извршни поступак у делу поднесци - Тарифни број 1 став 1 тачка 3 прописано да за тужбу и противтужбу поднету пред судом опште надлежности такса се плаћа према вредности предмета спора, а за износ преко 10.000,00 динара до 100.000,00 динара вредности она износи 1.900,00 динара увећано за 4% од вредности предмета спора. Како је у конкретном случају тужила успела у спору са износом од 80.000,00 динара, од тог износа 4% је 3.200,00 динара, тако да такса за тужбу и такса за одлуку износи по 5.100,00 динара.

На основу изнетог, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у другом ставу изреке.

Како је тужени у жалбеном поступку успео у сразмерно незнатном делу, а издатак тужиле поводом састава одговора на жалбу од стране пуномоћника адвоката не представља нужни трошак у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку, то су сходно члану 165 став 1 Закона о парничном поступку њихови захтеви за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијени као неосновани, одлуком садржаном у трећем ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић